

ירושלים	19:09	20:31
ת"א	19:31	20:33
חיפה	19:22	20:35
באר שבע	19:29	20:31

אירון של צהלה

פרשת "פינחס"

לאחר שכבש עם ישראל את ארץ סיחון ועוג והגיע אל ערבות מואב, אל ירדן יריחו, טרם כניסתו לארץ-ישראל, בשעה זו תקף אותו משבר קשה. גל של מתירנות שטף ומוטט את כל החומות המוסריות, את כל גדרי הצניעות והבריאה בהם התהדר עם ישראל, **ברעום התשוקה שותקת התבונה**, ולמרבה המבוכה, אחזה ההוללות גם בלב כמה מבכירי העם, ובראשם נשיא שבט שמעון זמרי בן-סלוא. התורה מעידה כי גם אלו שלא היו שלמים עם מעשיו של זמרי, לא היה בהם הכוח להתנגד לו, והם ישבו בוכים בפתח אהל מועד.

ואז יצא מן ההמון המתקהל – פינחס. הוא ביקש להוכיח שהמצב אינו אבוד. אמנם יש לערוך ניתוח קשה, אולם לאחר הניתוח המכאיב, ימשיך הגוף לחיות. **וַיִּקַּח רַמְח בֶּן־וְנָבָא אֶחָד מֵאֲשֵׁי-יִשְׂרָאֵל... וַיִּדְקַר אֶת-שְׁנֵיהֶם אֶת אִישׁ יִשְׂרָאֵל, וְאֶת-הָאִשָּׁה... וַתַּעֲצֵר, הַמַּגֵּפָה, מֵעַל, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.** (כ"ה, ז' ח-י).

נאמר בכתובים (משלי ג' ח'): **רַפְאוֹת תִּהְיֶה לְשִׁפְךָ וְשִׁקּוּי לַעֲצוֹמוֹתֶיךָ.** פסוק זה נאמר על התורה, שהתורה היא רפואה לגוף ולעצמות, בעולם הזה ובעולם הבא (מדרש הנעלם).

ואמרו חז"ל: ב'קריאת שמע' יש רמ"ח תיבות כמניין איבריו של האדם, והקורא 'קריאת שמע' כתיקונו, כל איבר ואיבר נוטל תיבה אחת ומתרפא בה. וכיוון שבשלוש הפרשיות של קריאת שמע יש רמ"ח תיבות בלבד, על כן שליח הציבור חוזר שלוש תיבות ואומר **"ה' אלוהיכם אמת"** וזוהו הוא משלים מנין רמ"ח לו ולכל הציבור השומעים אותו.

וכתב ה' **בן איש חי**: ידוע שקריאת שמע יש בה רמ"ח תיבות, מפני שכוחה גדול להכריח את אויבי ישראל, הקליפות והתחתונים שברשותם, והיא תהיה להם כמו **רמח** לדקור וכמו חרב להרוג, כמו שכתוב **"רומוזות אל בגרוזים"** זו קריאת שמע, ועל ידי כן יהיה **"וחרב פיפיות בידים"** להרוג את אויביהם. ולכן גם בפנחס כתוב **וַיִּקַּח רַמְח בֶּן־דָּוִד** ואמרו חז"ל - בזכות רמ"ח תיבות שב'קריאת שמע', גבר בזה על הסטרא אחרא.

השבוע, לפני 62 שנים נפטר **הרב ד"ר יצחק הרצוג**, הרב הראשי לישראל, שפעל בתקופה דרמטית בתולדותינו. אחרי השואה, הוא הציל למעלה מ-500 ילדים שנמסרו / נחטפו למנזרים, והחזיר אותם אל עמם.

הרב חיים סבתו מביא בספרו, את אחד הסיפורים המיוחדים שנקשרו בדמותו של הרב הרצוג. סיפור שמלמד על חינוך וזהות, מגיל אפס:

"אחרי השואה נודע שיותר מ-3,000 ילדים יהודים מסתתרים במנזרים, ואינם יודעים כלל שהם יהודים. חומה של שתיקה מקיפה את המנזרים. הרב הרצוג הגיע אל האפיפיור, לוותיקן, ואמר: 'כל ילד כזה הוא לנו אלף ילדים', התחנן הרב בדמעות. הרב הרצוג קיבל אישור, והלך בעצמו ממנזר למנזר. 'אין ביקש ילדים יהודיים!', אמרה לו ראש המנזר בפקסנות ובפנים חמורות. הרב ביקש לראות בעיניו. אחות מן המנזר הוציאה לו שורות שורות של ילדים וילדות בסינרים אפורים של בית ספר. הרב דיבר על ליבם. 'מי כאן יהודי?', שאל. הילדים עמדו בלי זיע, שום סימן לא ניכר על פניהם. שקט מוחלט, דממה. מלווי הרב נמלאו אכזבה, מכינים עצמם כבר להמשיך למנזר הבא ברשימתם. מה יהיה?

ואז, רגע לפני שיצאו, הרב הרצוג הסתובב לפתע כלפי הילדים, וקרא בקול גדול בכל כוחו: **'שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, ה' אֱלֹהֵינוּ, ה' אֶחָד.'** כף ידם הימנית של שבעה ילדים קטנים התרוממה מעצמה לכסות את העיניים. 'אלה יהודים!', קרא הרב הרצוג בהתרגשות. 'כך לימדו אותם אימותיהם כשהרדימו אותם בעריסותיהם בימים שלפני החושך'.

עד כאן קראנו בשבת שעברה! פרשת "פינחס" פותחת בפסוק הבא: **"וַיִּדְבֹר ה', אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר. פִּינְחָס בֶּן-אֶלְעָזָר בֶּן-אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן, הַשֵּׁיב אֶת-חַמְתִּי מֵעַל בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל, לִכְן, אָמַר: הִנְנִי נֹתֵן לְךָ אֶת-בְּרִיתִי, שְׁלוֹם."** (כ"ה, ז' י"ב)

פינחס בן אלעזר הכהן זכה ב'פרס האלוקים לשלום'.
אומנם ברכתו של האלוקים העניקה לפינחס לגיטימציה למעשיו, אך מי שירצה להפוך את פינחס למורה דרכו בחיים, לא ירד לעומקה של ברכת אלוקים זו.

ואמר הרב **ישראל אליהו יהושע מקוטנא** זצ"ל: קנאותו של פינחס הייתה לשם שמים בלבד, בלי שום תערובת של נקמה, כמו נקמתו של הקב"ה, שרחמיו על כל מעשיו ואת אשר יאהב ה' יוכיח, וזו כוונת

המילים **"בְּקִנְיָא אֶת-קִנְיָתִי"** – קנאותו של פינחס הייתה דומה לקנאותו של הקב"ה.

גם אנו, לא אחת באים להוכיח ולהוקיע, בצדק גמור, כמילוי חובה. אבל לפני כן, נעצור ונתבונן, נסקור עצמנו בכנות: האם מילוי חובה לשם שמים כאן, או גם פורקן לכס ולרוגז, למידות רעות ולקוצר רוח.

האם אנו כמו **"בעלת הבית"** הנתקלת בעכברים בביתה, וכשהיא רואה אותם היא מתחלחלת, הייתה רוצה שהם לא יהיו בכלל, ומצטערת היא על המערכה שנכפתה עליה. או אולי אנו כמו **"החתול"** השמח שיש לו עכברים לצוד והשש אלי קרב - שאז נאסרה הקנאות, ואין לה היתר!?

פינחס לא קיבל את שכרו על סיכון נפשו בלבד. גם המדיינים לא נעשו בגלל העבירה כשלעצמה, הפקרת בנותיהן לפריצות ועבודה זרה לפעור. לא רק על כך בא השכר, ולא רק על זה בא העונש. אמת, פינחס סיכן את נפשו בקנאותו, אבל המעשה שלו, עם כל גדולתו, מתגמד לנוכח הצלת עם ישראל, **זיכוי הרבים!** כפי שקראנו בסוף הפרשה הקודמת: **"וַתַּעֲצֵר, הַמַּגֵּפָה, מֵעַל, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וַיְהִי, הַיּוֹם, הַמַּגֵּפָה-אֲרַבְּעָה וָעֶשְׂרִים, אֶלְפֵי."** (שם ט"ו-י) במעשהו, פינחס הסיר את המחיצה שחצצה בין האלוקים לבניו, הסיר את חרון האף, והביא לקרבה.

גם המדיינים – השחתתם ופריצותם, מתגמדים לנוכח ההאשמה הנוקבת: **"כִּי צָרְרִים הֵם לָכֶם, בְּנִגְלֵיהֶם אֲשֶׁר-נִגְלְוּ לָכֶם."** כלומר: החטיאו אחרים, הזיקו לזולת!

נמצאו למדים, שאין זכות לזיכוי הרבים, ששיא השכר ניתן על הצלה של אחרים, ושיא העונש – על החטאת אחרים!

אלכס, יהודי לא צעיר, חיכה 19 שנה לתרומת הכליה שלו. כאשר נמצאה הכליה, ההשתלה התבצעה בבית החולים 'איכילוב', והרב אברהם ישעיהו הבר זצ"ל ואשתו הרבנית הגיעו לבקרו, כדרכם לבקר את כל תורמי הכליה והנתרמים. "תכננו לחבר את הביקור אצל אלכס עם תחנות אחיין שנערכה באותו יום באזור המרכז. יצאנו מוקדם, טיפסנו לקומה 7, התניידנו במסדרונות הארוכים והגענו", מספרת הרבנית רחל הבר בטורה הקבוע בעיתון 'קטיפה'.

"חלוש אך מאושר ישב אלכס במיטת בית החולים. 'הרב הבר!', צהל כשראה את בעלי. התיישבו. אני שוחחתי עם נוגה ביתו שסעדה אותו לאחר הניתוח ובעלי שוחח עם אלכס. הדקות עברו, השעה התאחרה ואנחנו קמנו לצאת לדרך. נפרדנו מאלכס ומנוגה וירדנו באיטיות לרכב. רק כשישבנו בפנים, מוכנים לנסיעה, נזכרתי - 'לא הבאנו להם את המגנט של ברכת 'אשר יצר' ולא דיברנו איתם עליה!' אמרתי לבעלי בבהלה. 'אוי, נאנח בעלי והעיף מבט קצר בשעון. השעה היתה מאוחרת, ידענו שאם לא נצא מיד לא נספיק להגיע לחופה. 'אנחנו לא מסדרי הקידושין', אמר לבסוף בעלי. 'אף אחד לא יבטל את החופה אם לא נהיה שם', הוספתי אני. ההחלטה התקבלה. אעלה שוב אל אלכס ונוגה, ואם נגיע אחרי החופה לא יקרה כלום ההזדמנות לזיכוי הרבים אשר ניצבת לפתחינו חשובה יותר.

לקחתי את מגנט הברכה ומיהרתי לעלות אל חדרו של אלכס. 'שכחתם משהו?', הסתובבה אלי נוגה מופתעת. 'לא', אמרתי, 'באתי לתת לכם מתנה'. 'מתנה?', שניהם פתחו עיניים תמהות. 'כבר קיבלנו ממכם מתנת חיים – כליה. איזו מתנה נוספת אנחנו צריכים?'

את הכליה לא קיבלתם מאיתנו אלא מבורא עולם. הוא זה שסידר לכם מתנה מופלאה ואני חזרתי כדי לתת לכם את ה'עטיפה' שתשמור על המתנה לאורך זמן. בעזרת ה'. יש לי כאן סגולה לאריכות ימים ולשמירה על הבריאות', אמרתי והתיישבתי על הכיסא, מסבירה לאט ובמתיונות את ברכת **'אשר יצר'**, כוונתה וסגולותיה. אלכס ונוגה הקשיבו בשקט מנומס, אבל אני הרגשתי שדבריי אינם חודרים לליבם.

הצטערתי אבל לא הפצרתי. בעלי ואני קיבלנו על עצמינו בלי נדר להכיר לאנשים את הברכה הזאת. מה יעשו איתה הלאה, זו החלטה שלהם. 'תודה הרבנית!', אמרה נוגה כשסיימתי להסביר. נפרדתי מהאב וביתו לשלום וחזרתי לרכב. כשהגעתי יצאנו לדרך במהירות. לא, לא קרה לנו נס מיוחד ולא הספקנו את החופה, אבל הגענו לחתונה והשתתפנו בה", ממשיכה הרבנית הבר לספר.

"ימי רביעי וחמישי עברו בקלחת הרגילה שלהם. ביום שישי, כשחזרת מעבודתי בבית הספר, המתין לי בעלי רועד ורגש. 'חיכיתי לך', אמר ואני ידעתי שמשוהו לא רגיל קרה. 'אלכס צלצל', קולו רעד בהתרגשות וכך הוא סיפר לי: 'הרב הבר, אגיד לך את האמת. כשאשתך הרבנית היתה כאן לא ממש חשבת להתייחס למתנה שלה. מה לי ולברכת 'אשר יצר?' הן שנימוס ומיד אחרי שהיא יצאה הרבנית איתך הברכה במגירה שליד מיטת האשפוז והמשכתי להלאה. ביום הרביעי בבוקר נכנס הפרופסור לחדר שלי. הפנים שלו היו חמורות סבר. ידעתי שאין בפיו בשורות טובות עבורי. 'אתה בנסיגה, אלכס. יש סימני דחיה', הוא אמר קצר וברור. הרב הבר, אינני צריך לספר לך שנסוגה היא חלום הבלהות של כל מושטל. אני, שחיכיתי 19 שנים לתרומה, לא יכולתי אפילו לחשוב על זה. ייתכן והגוף שלי דוחה את הכליה! ייתכן וכל מה שעברתי היה לחינם! הרופא אמר שמחר בצהריים נעשה ביופסיה, אבל ביקש מראש שלא אתלה בה הרבה תקוות. לא נראה לו שיהיו בשורות טובות.

כשהוא יצא, פניתי לנוגה. הפנים שלי היו חיוורות כמו הקיר אבל לא היסיתי. 'הכל בגלל שני החלטנו לומר את הברכה – אני ואת', אמרתי לה. 'בורא עולם נתן לנו מתנה ואנחנו לא הסכמנו לומר תודה. הגיוני שזה מה שקרה'. נוגה הסכימה איתי ובאותו רגע החלטנו שמהיום נגיד שנינו את הברכה, ככה לאט ובסדר ובכוונה, כמו שהרבנית הסבירה. זהו, נכנסנו לרוטינה קבועה של לקיחת דמים ובדיקת מצב כל כמה שעות. חלמנו על טוב אבל לא באמת האמנו שהוא יקרה. מה שכן, הקפדנו מאוד על הברכה ועל הכוונה במילים המיוחדות שלה. ביום שישי בבוקר נכנס לחדר שלי צוות של רופאים ונהרה על פניהם. 'אלכס, אנחנו מוותרים על הביופסיה. הבדיקות שלך מתייצבות והכליה חזרה לתפקד כמו שצריך. תגיד לנו אלכס, מה עשית? איך קרה הנס הזה?' נס, הם אמרו, נס ולא פחות. זהו, הרב הבר, הבדיקות שלי משתפרות והולכות והצוות חושב לשחרר אותי כבר בראשון. אני מצלצל אליך כדי שתדע מה כוחה של ברכת 'אשר יצר' אפילו בהצלת חיים!

"בעלי השתתק. דמעות זלגו מעיניו וגם מעיניי. ברכת 'אשר יצר', מי יכול להבין את גדולתה", מסיימת הרבנית הבר ומבקשת שהחיזוק העולה מן הסיפור המצמרר יהיה לעיני של בעלה, הרב אברהם ישעיה בן הרב צבי.

אנו בתחילתם של ימי "בין המצרים". צום י"ז בתמוז, אותו ציינו בתחילת השבוע הפתוח את תקופת שלושת השבועות, הוא אחד מימי התענית שנקבעו לזכר חורבן בתי המקדש. ב"ז בתמוז הובקעו חומות ירושלים. אחרי נפילת החומות – החורבן הלך והתקרב, וכעבור שלושה שבועות, בתשעה באב, נחרב הבית. חז"ל מספרים על עוד ארבעה אסונות שהתרחשו בדיוק בתאריך הזה: משה ירד מהר סיני, ראה את עגל הזהב ושבר את הלוחות, בוטל קורבן התמיד, אפוסטומוס יש"ו שרף את התורה וגם העמיד פסל של עבודה זרה בבית המקדש.

ויש לשאול: מה משותף לכל חמשת האירועים האלה? אומרים חכמים: הם שברו את השגרה היומיומית שלנו וניפצו אותה, הם ביטלו את הכללים הרגילים שהיינו בטוחים שיתקיימו לנצח. למשל: חומות יציבות בשורות פתאים, קורבן התמיד שהוקרב בכל יום נפסק לפתע, ולוחות הברית היציבים והקדושים נשברים לרסיסים.

לכן, חכמינו קוראים לנו לחזק בתקופה זו את הבסיס, את החומות של חיינו, את הערכים והיסודות עליהם מבוססת האומה היהודית כפי שמתבטא בפי הנביא מיכה בהפטרה שקוראנו בשבת שעברה: "הגיד לך אדם מה טוב ומה ה' דורש ממך? כי אם עשות משפט ואהבת חסד וְהַצְנֵעַ לִפְתֵּי עֵם אֶלְוִיקָיִךְ". משפט קצר, שנותן כיוון לחיים שלמים: לעשות משפט, לאהוב חסד ולפעול מתוך צניעות.

חכמים אומרים שיש בכוח ימים אלה להביא לידי קרבה והתעלות לשי"ת. וכתב **המהרש"א** (בכורות ח): שהכ"א ימים שבין שבעה עשר בתמוז לתשעה באב, דומים במהותם לכ"א ימים מראש השנה עד הושענא רבה, וכשם שהמה ימי רחמים וסליחה וכפרה, כך הוא משבעה עשר בתמוז עד תשעה באב, שהם ימי סליחה וכפרה מחמת הצרות שארעו לאבותינו באלו הימים.

סמך לדבר זה הסמיכו חז"ל בפסוק (איכה א ג) "כִּלְ-דֹדְפִיָּה הַשִּׁיגוּהָ, בֵּין הַמְצָרִים", שתיבת 'רודפייה' מתחלקת לשתי תיבות – "רודף" ו-"ה", ודבר זה בא לרמז שבימי בין המצרים אלו יכול "כל" רודף י-ה – ללא יוצא מן הכלל – להשיגו ולהתקרב אליו ית"ש. ויש להוסיף, ששתי התיבות האחרונות שבתביבת 'השיגויה' הן השלמת החצי האחרון של השם י-ה המרומז בתיבת "רודפייה" – לרמז שעל ידי מה שרודפים ומבקשים את קרבתו ית"ש, משלימים וממלאים את החיסרון שחסר בשמו ית"ש, כביכול, ונעשה לשם הוי"ה מלא. הרי לנו מזה, כמה גדולה היא הסגולה שיש בימים אלו להתקרב בהן אל השי"ת.

בפרשתנו, אלוקים מזכיר למשה את חטאו ב'מי מריבה' ואת עונשו למות במדבר. במקום להתלונן, משה מיד דואג לעם, ומבקש למנות לו יורש ומנמק: "וְלֹא תִהְיֶה, עֲדַת ה', כְּצֵאן, אֲשֶׁר אֵין-לָהֶם רֵעָה".

הקב"ה נענה, ומצווה עליו להסמיך את יהושע בן-נון: "וַיֹּאמֶר ה' אֶל-מֹשֶׁה, קַח-לְךָ אֶת-יְהוֹשֻׁעַ בֶּן-נוּן--אִישׁ, אֲשֶׁר-רוּחַ בּוֹ; וְסָמַכְתָּ אֶת-יָדְךָ, עָלָיו." (כ"ז יח) ומפרש רש"י: "קחנו בדברים אשריך שזכית להנהיג בניו של מקום"

אין אדם בעולם, שבשעה שיחמיאו לו יתחיל לזעוק "צא מכאן, אינני רוצה לשמוע את המחמאות שלך, תתבייש לך!" המציאות היא שכל האנשים גדולים וקטנים כאחד, ישמחו לשמוע את הדברים ויאמרו: "ייער כח! באמת חיזקת אותי, אני ממש מודה לך על היחס החיובי."

על כוחה של מילה טובה, אביא בפניכם את הסיפור הבא: המקום הראשון אליו הלך **הגאון רבי איסר זלמן מלצר** זצ"ל לבקר כשהגיע לירושלים, היה ל"בתי נטיין". ישבו שם גדולי ירושלים, ביניהם ישב גם רבה של ירושלים, **הגאון רבי זעליג ראובן בענגיס** זצ"ל, בעל ה"לפלות ראובן". בראשונה שם רבי איסר זלמן את פעמיו אליו.

בהגיעו לפניו, עוד בטרם החלו לשוחח בדברי תורה, פרץ רבי איסר זלמן בבכי, הוא פשט את ידיו כלפי הרב בענגיס ואמר בבכי עד שבקושי ניתן היה להבין את דבריו: "כל מה שזכיתי להגיע אליו הוא בזכותכם!" התפלא הרב בענגיס על הדברים, ור' איסר זלמן פתח את פיו וסיפר, כשכל גדולי ירושלים שישבו שם מאזינים לדבריו:

הורי היו עניים מרודים. בהגיעי לגיל בו עלתה השאלה להיכן אלק ללמוד בוולוז'ין או במיר, אמר לי אבי: "איסר, אינני יכול לומר לך איזה מקום עדיף לך, כי שני המקומות מצוינים. אבל, אתה הרי יודע שאין לנו כסף לשכור עבורך מקום לישון, ויהיה עליך לישון בלילות על גבי ספסלי בית המדרש, ומכיוון שהספסלים שישבת מיר רחבים מעט יותר מהספסלים בישיבת וולוז'ין, עדיף אפוא שתלך לישיבת מיר, שם תוכל להניח את גופך לשנת הלילה ותוכל לצבור יותר כוחות לקראת הלימוד שלמחרת."

"בסופו של דבר יצא", המשך ר' איסר זלמן וסיפר לרבה של ירושלים- "שלא יכולתי ללכת לישיבת מיר, והלכתי לוולוז'ין. בהגיעי לשם בראש חודש אלול, בית המדרש היה מלא וגדוש בלומדים. הבחנתי שכל הבחורים לבושים בצורה נורמאלית ומכובדת, ואילו אני לבוש במכנסיים מטולאים, בחליפה דהויה, על ראשי כובע מקומט ולרגלי נעלים קרועות. התביישתי שיצחקו עלי. כל אותו היום וגם בלילה ישבתי בישיבה ולמדתי. חיכיתי ליום המחרת שייגע.

עם שחר נטלתי את המזוודה, שאפילו לא פתחתי אותה, וצעדתי לכוון תחנת הסוסים והעגלות, כשכוונתי היתה לחזור הביתה. לא הייתי מסוגל ללמוד במקום שכולם מסתכלים עלי כעל מישהו לא נורמאלי! בעודי ממתין בתחנה, ניגש אלי בחור ושאל אותי: 'קוראים לך, אולי, איסר זלמן?' השבתי בחיוב.

בישיבת וולוז'ין היתה הנהגה מופלאה" היו לומדים עשרים וארבע שעות ביממה במשמרות. חלק מהבחורים היו הולכים לישון בשעה מוקדמת, וקמים באמצע הלילה ל'משמרת לילה'. בצורה כזאת, שקק בית המדרש לומדים ביום ובלילה, בלי הפסק.

אותו בחור שניגש אלי אמר לי: 'ידע לך שראש הישיבה, הנצי"ב, אינו מתפעל כל כך מהר מבחור. אתמול בלילה הוא עבר במשך הלילה משולחן לשולחן בין משמרות הלומדים ושאל קושיה, ואף אחד לא הצליח לענות לו עליה תרוץ שהניח את דעתו. רק אחד הצליח, כך סיפר ראש הישיבה. הוא סיפר לכולם כי הגיע היום בחור חדש צעיר לימים, בשם איסר זלמן, שענה לו תרוץ ישר ושכלי. ראש הישיבה הוסיף ואמר, כי ככל הנראה בחור זה יגדל ויהיה גדול בישראל!"

ואני, שהיה בדעתי לעזוב את הישיבה, שאבתי עידוד גדול מהדברים. כהרף עין נטלתי את המזוודה וחזרתי לישיבה. אמרתי לעצמי: 'וכי מה אכפת לי מה יאמרו על החליפה שלי, על הכובע שלי, העיקר שהנצי"ב שיבח את הלימוד שלי, ותולה בי תקוות להיות גדול בישראל.

הכל בזכות אותו בחור, שמילות העידוד שלו נפלו על אוזני כטל תחיה. שמו של אותו בחור" – סיים רבי איסר זלמן – "היה **זעליג ראובן בענגיס**! הוא אשר אמרתי בראשית דברי: כל מה שזכיתי להגיע אליו הוא בזכותכם! מי יכול לדעת מה היה יוצא ממני אם הייתי חוזר הביתה!"

ומסיפור זה נלמד, מה רב כוחה של מילה טובה, של מחמאה, של הארת פנים! הגיע בחור חדש צעיר לישיבה. כבר ביום הראשון ניגש אליו בחור המבוגר ממנו בתשע שנים, שאינו מכיר אותו, ואומר לו מילה טובה בזכותה זכה עם ישראל ל"רבי איסר זלמן".

לע"נ אסתר מזרחי בת יחזקאל וכתון ז"ל

נלב"ע ב' טבת ה'תש"פ. ת.נ.צ.ב.ה.

לע"נ ר' יצחק ב"ר נסים מזרחי ז"ל

נלב"ע י"ח תשרי ה'תשס"ט. ת.נ.צ.ב.ה.